

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 23.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 260.

Nr. 1193/1925.

Circulară

către toți P. T. D. membrii al Sinodului eparhial al diecezei Aradului.

Prin trecerea din viața a mult regretatului Episcop de pie memorie, Ioan I. Papp, devenind vacant scaunul episcopesc al eparhiei Aradului, subsemnatul Consistor eparhial, — în virtutea dispozițiilor din §§. 89, 90 și 98 ai Statutul-Organic, după conțelegerea avută cu Înalt Preasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru *Dr. Nicolae Bălan*, convoacă prin aceasta

Sinodul eparhial extraordinar

pentru alegerea noului Episcop, — la biserica catedrală din Arad pe ziua de

3 Maiu a. c., adevă în Dumineca
Mironosițelor la ora 11 a. m.,

observând că — conform §-lui 100 din Statutul-Organic, — în preseara zilei de alegere se ține priveghiere după tipicul Rosalielor; iar în însași ziua de deschidere a sinodului electoral se va oficia Sfânta liturghie tot după același tipic.

Arad, din șed. cons. a Senat. bis. ținută în 14 Aprilie 1925.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Mihailu Păcățian,
protopop, ases. ref. cons. președinte.

Nr. 4075 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al arhidiecezei ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiiu și mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Iară nu pentru aceștia numai mă rog, ci și pentru celce vor crede prin cuvântul lor întru mine. Ca toți să fie una, precum Tu Părinte întru mine și eu întru Tine, ca și ei întru noi una să fie.”
E. Ioan 17, 21.

Trecând — iubiții mei fii sufletești — împreună cu Mântuitorul pe drumul sfințelor patimi și prin Vinerea mare, am ajuns din nou la praznicul cel luminat al Învierii Domnului nostru Isus Hristos. Acesta e praznicul biruinții și al bucuriei pentru tot sufletul creștinesc. Precum soarele, cu razele de lumină și de căldură ce le trimite din înălțimea lui trezește firea întreagă la o nouă viață, așa și solia Învierii, care s'a desprins dela groapa goală și a fost purtată de îngeri, de femeile mironosițe și de glasul apostolilor, a umplut dela o margine la alta, lumea întreagă, de razele bucuriei și fericirii din care a rodito nouă nădejde și o nouă viață.

Hristos a 'nviat! — aceasta înseamnă că Cel ce s'a născut în ieslea din Vifleem din preacurata Fecioară, n'a fost numai om, ci a fost și „Dumnezeu adevărat, din Dumnezeu adevărat”, prin urmare nu om, ci Dumnezeu însuși, prin sângele vărsat de unul născut Fiul său pe cruce, ne-a răscumpărat din păcate și ne-a împăcat cu Părintele nostru cel ceresc.

Hristos a 'nviat! — aceasta înseamnă că tot ceea ce a ieșit din gura Domnului, toate învățăturile Lui cari ni le-a lăsat pentru luminarea noastră, toate poruncile și poveștele Lui care ni le-a dat spre îndrumarea pașilor noștri, toate sfințele Lui taine pe care le-a orânduit spre sfințirea noastră, biserica lui care ca pe o

corabie a lui Noe a așezat-o spre mântuirea noastră, cu un cuvânt: toată legea cea sfântă și drept măritoare pe care o mărturisim noi e dela Dumnezeu și de Dumnezeu însuși adusă în lume.

Hristos a 'nviatl -- aceasta înseamnă că lumea aceasta, așa pe cum o vrea Dumnezeu, nu are să fie o lume a morții și a întunecului, ci o lume a vieții și a luminei.

Hristos a 'nviatl — aceasta înseamnă că dincolo de învălișul acestei lumi pământești și trecătoare, stă vecinicia și viața cea fără de hotare și fără de sfârșit, în legătură cu Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos.

Hristos a 'nviatl — aceasta înseamnă că și tu suflete omenesc ești chemat spre această vlață netrecătoare, a cărei ființă adevărată, ca printr'o rază cerească a făcut-o să strălucească în lume și înaintea ochilor oamenilor, mărita înviere din morți a Domnului nostru Isus Hristos.

Hristos a 'nviatl — aceasta înseamnă că ori cât de mult te ar izbi nedreptatea și răutatea și păcatul, totuși în cele din urmă nu ele, ci adevărul și dreptatea și virtutea și bunătatea vor ieși biruitoare.

O, iubitorilor mei, dar mintea omenească nu este în stare să cuprindă, nici vorba omenească nu este în măsură să spună de-a'ntregul, ce înseamnă pentru lume și pentru oameni slăvita înviere a Domnului nostru Isus Hristos. Că de-i zicem razim al credinții și anghiră a nădejzii și solie a iubirii și aducătoare a vieții și răspânditoare a luminii și temelie a sufletului — toate acestea adevărate sunt, totuși ele nu sunt deajns ca să talmăcească toată puterea, toată sfințenia și toată dumnezeiasca mărire care s'a arătat în strălucita înviere a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos din morți. Numai credința și viața cea din credință cu care am făcut să învieze Hristos în sufletele noastre, ne pot face să simțim măririle învierii.

Și precum apostolii cei fricoși și cari în timpul patimilor s'a împrăștiat în toate părțile, după înviere au prins din nou curaj, s'au adunat și și-au strâns rândurile, așa și noi, întemeiați pe credința în luminata înviere a Domnului, în această zi de praznic ne-am adunat în bisericuțele noastre ca să ne închinăm Celui ce cu moartea pe moarte călcând, ca un mire a ieșit din mormânt, și în frățească dragoste să ne arătăm una în credința și în toate năzuințele noastre. Astfel se împlinește între noi cuvântul Domnului, spus înaintea patimilor sale, că: „Nu pentru aceștia numai mă rog, ci și pentru cei ce vor crede prin cuvântul lor întru

mine. Ca toți să fie una, precum tu Părinte întru mine și eu întru tine, ca și ei întru noi una să fie”.

Vreau să știți și să simțiți și Voi, iubitorilor mei, bucuria pe care o am eu, că, precum ne-a ajutat bunul Dumnezeu să ajungem într'o singură Țară românească toți fiii neamului nostru, așa ne-am strâns rândurile într'o singură biserică ortodoxă toți românii dreptmăritori din cuprinsul țării noastre. Sfântul Sinod din București din care facem parte toți vlădicii bisericii, apoi Congresul nostru național-bisericesc al mitropoliei noastre ardelenne, ținut aici la reședința noastră din Sibiu, și în urmă Sfatul cel mare al țării noastre, au adus legea cea mare prin care am făcut una biserica noastră cu bisericile fraților noștri din vechiul regat, cu a celor din Basarabia și din Bucovina. Noi una am fost de altfel în toată vremea și până acum, căci aceeași ni-a fost credința, la fel am avut sfintele taine și sfintele slujbe și într'aceiași gând ne-am rugat cu toții, chiar și atunci când ne despărțeau nedreptele granițe politice pe cari le-au tras vrășmașii între noi. Dar avem unele rândueli deosebite în îndrumarea lucrurilor din biserică. Aceste rândueli am socotit că nu e bine să le ținem ca o deosebire între noi și astfel prin sfatul frățesc al tuturor am găsit potrivire la fel pentru rândurile din întreagă biserică strămoșească a neamului românesc. Potrivirea aceasta am făcut-o pe temeiul Statutului nostru organic, adecă a legii bisericesti pe care ni-a lăsat-o marele și înțeleptul mitropolit *Andraiu Șaguna*, care a stat pe scaunul mitropolitan pe vremuri aici la Sibiu. Cuvine-se deci, ca să ne aducem aminte și cu această ocaziune de numele acestui vrednic și neuitat Păstor al bisericii noastre, și cu recnostință să ne gândim la viața și truda lui, care acum s'a făcut binefăcătoare pentru toată biserica dreptmăritoare română.

Prin întocmirea la fel a tuturor rânduelilor din sfânta noastră biserică, vom face ca legătura frățească dintre toți fiii neamului nostru să fie și mai strânsă, iar dragostea lor către biserică și țară să fie și mai caldă și lucrătoare de fapte bune.

Această veste bună despre unificarea bisericii noastre cu biserica fraților noștri din toată țara Vi-o trimit, iubitorilor mei, ca bucuria Voastră de praznicul învierii Domnului să fie cu atât mai mare. Cu toții să Vă înălțați sufletele către Hristos Mântuitorul și toată viața Voastră Lui să i-o dați.

Din toată purtarea și viața Voastră, din toate vorbele și faptele Voastre să se rodească

credința în Hristos Domnul și în slăvita lui înviere din morți. Căci a fi una cu Hristos și prin Hristos cu Dumnezeu Tatăl, acesta este semnul adevăratului și drept măritorului creștin.

Nu uitați a sări într'ajutorul fraților Voștri celor lipsiți, celor în suferințe și necazuri, nu uitați de orfanii cei fără părinți, de văduve și invalizii rămași pe urma războiului. Pe toți îi întâmpinați cu dragostea Voastră, căci așa veți prăznul mai creștinește aceste sfinte sărbători.

Cu acest îndemn părintesc, împărțându-Vă binecuvântarea Noastră arhierescă, ca aceste sfinte sărbători ale Invierii Domnului să le petreceți în pace și cu bucurie și să Vă învredniciți a le ajunge încă întru mulți ani, am rămas.

Sibiu, la sărbătorile Invierii Domnului din anul 1925

al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

Dr. Nicolae Bălan,
arhiepiscop și mitropolit.

Program vechiu — Cârmaciul nou.

— O amintire și o chestie actuală. —

Reînvierea Naturii în parfum de primăvară și Invierea Domnului, învăluită în miremele credințelor și bucuriilor noastre, sunt cele două mari sărbători, chemate să exercite prin farmecul lor, asupra omului, cea mai covârșitoare influență în senzul unei imprimăverii sufletești.

Azi, nici nu există o chestie mai arzătoare, decât tocmai aceea a imprimăverii noastre sufletești.

Când gândurile noastre de înviere se suie azi, sfioase și cucernice, către Cel Înviat, cerându-i milă și ajutor, noi cei din văduvita Eparhie a Aradului suntem stăpâniți și de o dorință specială: ca Domnul să-l ridice în scaunul arhipăstoresc pe acela, care va fi cel mai capabil de a se pune în slujba imprimăverii sufletești și'n a restaurării bisericești.

*

Programul acesta, spiritualizant, nu este iscodirea mea. În esență, el pleacă din spiritul învățaturii Domnului. Mai mult chiar: el a fost accentuat, într'un trecut un tocmai indejărtat, și în eparhia Aradului.

Iată, când și cum!

La 13 Martie 1906, răposatul nostru Episcop convocase la reședință, la o consfă-

tuire aproape uitată acum, pe dignitarii eparhiali, profesorii seminariali și pe protopopii din dieceză.

Omul, care se dedicase serviciului administrativ-bisericesc din tinerețe chiar, și de patru ani prinsese frânele de cârmuirea diecezei Aradului, avea impresia că, *pe lângă toată abilitatea în manuirea „administrativă” a treburilor bisericești, un lucru „mai trebuiește”, după vorba Mântuitorului. Și în căutarea acestui lucru, și-a chemat sfetnicii, la consultare, după ce designase și anumite teme.*

Temete erau acestea: 1. Săvârșirea exactă și uniformă a Sfințelor Taine și peste tot a cultului divin; 2. Intensificarea mărturisirii preoților și căutarea altor mijloace pentru întărirea sufletească a Clerului; 3. Stimularea preoțimei și învățătorimei confesionale, de a-și împlini cu zăl misiunea și de a duce o viață de model; 4. Alimentarea sentimentului religios în popor; și: 5. Reglementarea atitudinilor și a portului preoțesc.

La consfătuirea aceasta a participat și subsemnatul, deși nehirotonit pe atunci, în calitate de notar, și astfel utilizez conceptul procesului verbal, pe care-l păstrez.

Episcopul însuși, deschizând conferința, a făcut o „diagnoză corectă dar și dureroasă” pentru starea lucrurilor în cele sufletești și simția nevoia unei *directii spiritualiste în viața credincioșilor, cât și în a Bisericii însași.*

Necesitatea aceasta a fost subliniată de toți cei prezenți, cari au luat cuvânt, dar mai ales din partea raportorilor temelor fuse.

Fost-a atunci vorba de reforma educației și instrucției seminariale, de normalizarea vieții liturgice bisericești și de organizarea în consecință a conferințelor preoțești. Căutatu-s'au mijlociri pentru intensificarea Cuvântului lui Dumnezeu: predică și catehizare. Cultivarea sistematică chiar și a Clerului pastoral și formarea unei succrescențe pentru centrele noastre bisericești, urnirea unei acțiuni sistematice de misionarism intern alături de o propagandă religioasă-morală prin tipar în mijlocul poporului, — toate aceste și alte multe probleme capitale — de o *arzătoare actualitate mai ales azi!* — au fost puse în aceea consfătuire. N'a lipsit nici ideea de a ne revizui și concordă sistemul și procedurile administrative cu cerințele unui spiritualism mai pronunțat.

Da, s'a discutat mult și frumos și bine. Inșă total a rămas numai la cadrele unor discuții isvorite dintr'un dor de mai bine. În realitate inșă puțin, foarte puțin numai, s'a putut traduce și în practică.

Puțin, pentru că vremea și împrejurările, prielnice unei refaceri de concepție și de practică în viața noastră bisericească, nu veniseră încă.

Episcopului însuși, un râvnitor pentru a slugi cu credință Casei Domnului, îi lipseau condițiilor necesare unei atât de mari reforme: cunoștințele temelnice și largi bisericești și sfetnicii de acelaș calibru intelectual-moral. Vrednicia de a fi pus în discuție tocmai El chestiunea spiritualizării, este, totuș, așa de mare, încât ea trebuie să rămână luminoasă în amintirea noastră, a acelora, cărora ni-s'a dat să continuăm a munci pe urma Sa.

Credincios în gândul său acestui dor de restaurare, bătrânul Episcop, la sfârșitul vieții Sale laborioase, a mai ridicat odată Steagul, atunci când întreg avutul Său, constituit în fundațiune, l-a închinat formării unei generații de slugitori bisericești, mai bine înarmați în ale culturii teologice și vieții bisericești...

Programa restaurării s'a indicat. Ea trebuie numai revizuită și complectată.

Iată rostul fiitorului Episcop al Aradului! Să fie omul, care, prin a se învinge pe sine însuși și obstacolele ce i-s'ar ivi în cale, să ducă înainte, sistematic, cu devotamânt și cu deplină conștiință, misiunea de restaurare, a Sufletelor întâi de toate. A sufletelor mai întâi, și-atunci dela sine se vor adăoga și celelalte îmbunătățiri în ordinea materială a lucrurilor: administrația și averea eparhiei.

*

Cine este omul acestor legitime așteptări? Nu o putem ști. Nici nu cer dela oameni răspuns la aceasta întrebare, la a căreia deslegare este chemată a contribui și Provedința divină.

Întrebarea se pune, însă, mai ales pentru acei oameni, cari, complăcându se în rostul de aspirații la Tronul văduvitei eparhii, prin stăruințele lor pot conturbă deslegarea sfântă și norocoasă, și ar fi bine să și măsoare vrednicile morale cu mai multă scrupulozitate.

Și un alt lucru, pe care-l cere sfințenia treptei Episcopatului, cât și interesele reale obștești mai trebuie spus: *Acela, care va veni prin alegere să urce treptele tronului episcopesc văduvit, nu este îngăduit să fie produsul urnei numai, în care se pot amesteca ușor resentimente și patimi și interese omenești.* El trebuie să albească întâi de toate o chemare de sus, iar dela noi numai o verificare a însușirilor multiple și acelor mai curate nădejdi de bine, cari se cer dela un Episcop.

După dogmă, Duhul sfânt este care așază Episcopi: „*Duhul sfânt v-a pus pe voi Episcopi, ca să păstoriți biserica lui Dumnezeu, care o au câștigat cu scump sângele Său*” (Fapt. Ap. XX. 28.)

Deci o slugire pentru mântuirea sufletească este Episcopia, și nu pentru alte treburi.

De lucrul acesta, că „se cuvine Episcopul să fie *econom al lui Dumnezeu*” (Tit. I. 7.), trebuie să se țină seama azi, mai mult ca oricând, deoarece prin realizarea idealului politic-național, problema Bisericii s'a simplificat mult, având ea să graveze în mod covârșitor cătră realizarea împărăției lui Dumnezeu pe pământ.

Și-așa fiind, cuvine-se ca în aceeași vreme să subliniem două lucruri, *Unul* pentru cei din afară de rosturile constituționale bisericești, că factorii, chemați a săvârși — *liber de orice influențe externe* — alegerea viitorului Episcop, sunt exclusiv delegații Ierarhiei și ai Credincioșilor, *ca organe de lucrare ale Duhului sfânt.* Iar celalalt lucru este: fiecare alegător să se apropie de urna Bisericii, cu frică lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, și nu după smânciri de mâncă.

*

Aceasta extremă frontieră nu poate avea alt interes mai înalt, decât să-și aleagă pe fiitorul *Cărmaciul sufletesc în condițiile cele mai prielnice pentru un apostolat religios, merit a fi piatra de granit și la temelie Neamului și Țării.*

Dr. Gh. Ciuhandu,
deputat sinodal.

Minunea de pe Golgota.

Învieria Domnului este și rămâne cea mai mare și mai strălucită minune, pe care — ca pe orice minune — mințea omenească n'o va putea pricepe și explica niciodată, căci singura ei explicațiune trebuie căutată în atotputernicia dumnezeiască; dar totuși examinând faptul învierii, împrejurările în care a avut loc, urmările lui, personalitatea Mântuitorului și a sfinților apostoli, martorii nemincinoși ai învierii etc. ne întărim în convingerea că ne aflăm într'adevăr în fața minunii celei mai minunate și mai bogate în urmări. Un șir nesfârșit de minuni, unele mai mari decât altele a decurs din această minune. Înarmați cu credința în învierea Domnului, sfinții apostoli, oameni din clasa de jos a disprețuitului popor, au cucerit și adus la picioarele lui Isus, culta și semeața lume greco-romană, ceace după expresiunea unui

filosof contemporan (Friedr. Paulsen) este „cel mai uimitor eveniment înregistrat de istoria lumii”. Când Roma și Atena căzură sub stăpânirea hoardelor de barbari năvălitori, revărsate asupra Europei ca un potop cotropitor de către bătrâna Asie, învingătorul învingătorilor fu răstignitul de pe Golgota. Credința în învierea lui îmblânzi spiritul războinic al barbarilor, îi făcu să se stabilească la un loc și să-și însușească încetul cu încetul cultura groco-romană. Mândrul Sicombru, care nu și-ar fi piecat capul înaintea niciunei puteri omenești, se pleacă cu umilință în fața unui smerit servitor al Domnului, săngerosul Clovis se îmblânzește primind botezul și însuși fiorosul Atila, biciul lui Dumnezeu, se dă cu sfială și respect înapoi din fața episcopului și clerului roman, și crucea „cetatea eternă” care n’avea altă apărare decât rugăciunile Bisericii Celui răstignit și înviat. Înalta treaptă de cultură la care s’au ridicat popoarele din apusul Europei și din America de Nord se datorește în cea mai mare parte urmării învățăturilor lui Christos. Necotirea lui Isus ca Dumnezeu, ura împotriva lui au făcut să se verse sângele a zeci și sute de milioane de oameni, dela martirii primelor veacuri ale erei creștine și până la misionarii din ținuturile sălbaticilor din timpul modern și din zilele noastre, cum și al tuturor ostașilor creștini căzuți în luptele cu popoarele necreștine și de multeori chiar în războaiele dintre popoarele creștine, căci — cum am observat Göthe — aproape n’a fost și nu va fi război care să nu fie cel puțin până la un punct oarecare și religios. Toate popoarele necreștine din zilele noastre se opun din răspuțeri primirii credinței în Isus Cristos, ba uneori le vedem dedându-se la escese săngeroase împotriva creștinilor din mijlocul sau din vecinătatea lor și totuși încetul cu încetul sute și mii de suflete din sânul lor sunt cucerite de sublima învățătură și personalitate a Fiului omului. Nu mai puțină osteneală și-au dat și și dau necredincioșii și ateii sub masca liberei cugetări, a francmasonismului, socialismului, spiritismului etc. ca să șteargă din vocabularul limbei vorbite numele lui Isus. Dar toată lupta e în zadar. Cum se explică că „mortul Isus” este atât de iubit și de urât ca nimeni altul dintre cei morți și dintre cei vii? Care alt mort de atâta amar de vreme ține atât de strâns legată de el întreaga omenire, fie prin ura neîmblânzită împotriva-i, fie prin dragostea neîjarmurită pentru El și învățătura sa? Pentru cine altul ar fi în stare oamenii veacului XX să-și sacrifice viața, cum și-o sacrifică cetele de misionari creștini din centrul Africii și insulele Oceanului pacific, din China și Indistan? Dece eforturile necredincioșilor tuturor veacurilor de a trece peste El la ordinea zilei, cum s’a trecut peste mii și milioane de morți iluștri, au rămas zadarnice, iar El e recunoscut dintr’o zi în alta mai mult ca centrul de grazițăune al întregii istorii a lumii?

Toate evenimentele istorice ne strigă: *Isus Cristos nu e mort, ci trădește; El a înviat, El e Dumnezeu.* La acest strigăt sufletul creștin de pretutindeni și de totdeauna a răspuns și va răspunde cu entuziasm: *„Adevărat a înviat!”*

Religiunea Milei și a Suferinței.

În multe feluri au încercat gânditorii și filozofii lumii vechi și a celei de acum să apropie pe om de desăvârșire și perfecțiune, dar nici unii n’au știut iscodi astfel de concepții de viață prin cari dela sine și prin sine să se poată îmblânzi firea omului care vecinic tinde spre păcat; ca și Mântuitorul Isus, pentru-că nici unii nu s’au făcut pe sine exemplu ca Isus. Isus s’a făcut pe sine exemplu nu numai de viață, ci și de moarte și și de înviere.

Filozofia păgână a fost în stare să conceapă multe adevăruri, dar nu s’a știut ridica la concepțiile altruiste ca d. e. mila și suferința. Zeitățile păgâne erau aspre și neîndurătoare, iar omenimea gemea sub greumântul răzbunărilor lor. „Nu este bine a luă pâinea fiilor și a o arunca câinilor” sunt cuvinte cari dovedesc, că însuși Iehova, avea un singur popor ales spre carele își îndrepta privirile.

Mântuitorul Isus, care cunoscă greșala lumii vechi păși în lume cu o nouă și cu mult mai înaltă noțiune a Dumnezeirei. Noțiunea unui Dumnezeu-Tată, al cărui glas se aude în tăcerea cugetului și în liniștea sufletului, nu mai e Dumnezeuul răzbuunărilor, ci e Dumnezeuul Păcii, Dumnezeuul Milei și al Îndurărilor. Religiunea lui Isus nu e o filozofie de care numai creierii adâncilor cugetători să pot îndulci, ci e o religie, de care să îndulcesc și să fericesc cei ce plâng, cei săraci, cei blânzi, cei osteniți, cu un cuvânt toți cari dela Dumnezeu-Tatăl așteaptă mare și multă milă. Înaltul nostru destin, care este a ne face fiii lui Dumnezeu, nu-l putem ajunge decât atunci, când în ternul nostru va fi pătruns de sentimentul Milei și de virtutea Suferinței.

Cea mai perfectă icoană a milei e chipul blândului Isus. În staulul oilor, în templu, în sinagogă, în fața sinedriului, pe cruce, la înviere și la înălțare, chipul lui nu tradează nici un semn de sumeție, ci cu statornicie reprezintă mila și îndurarea față de omul, căzut în păcat; iar prin patima sa, prin moartea s’a a făcut din suferință, o virtute deamă de închinare.

În ce stadiu tera sentimentul de milă la Evrei să poate vedea de acolo, că lângă lacul Vitezda ședea un bolnav, care zăcea de 38 de ani de zile, și în acest interval de timp „om” nu a avut care să-l bage în scaldătoare, ca să se vindece. Atrebuit să vină „omul” milei și al îndurărilor — Isus — ca să-l facă sănătos pe cel-ce de 38 de ani ofta după milă și îndurare. Omul căzut între tâlhari a trebuit să

aștepte după „Omul” milei, după „samarineanul milostiv” cu ranele deschise multă vreme, căci preotul și Levitul nu cunoșteau sentimentul de milă și îndurare. Pe orbi, pe buboși pe leproși, pe îndrăciți cine i-a vindecat, decât „omul” care a avut milă de ei? Pe cât de mult a iubit Isus pe cei miloși, pe atât de mult a urât pe cei mândri și nemilostivi. Pe bogatul, care să îmbrăca în porfiră și vison, și trăia în toate zilele luminat, l'a trimis Isus în focul iadului, nu pentru-că a fost bogat, ci pentru-că a fost nemilostiv față de săracul Lazar. Iera mai dezvoltat sentimentul de milă la câinii, cari lungeau ranele săracului, decât la bogatul, care nu lăsa să se strecore printre degetele lui nici sfărâmurile, ce cădeau dela masa lui. Totasemenea pe săracul Lazar nu l'a trimis în sinul lui Avraam pe simplul motiv că a fost sărac, ci pentru-că a dat lumii pildă de suferință, a făcut din suferință virtute, a suferit până în sfârșit, fără să cărtească în contra lui Dumnezeu pentru suferința sa.

Să vorbește, să crede și să scrie, că Isus a întemeiat: religiunea săracilor, că fără motiv a aruncat pe bogați în gheenă! Nu e adevărat, căci Isus a întemeiat nu religiunea săracilor, ci *religiunea milei*; Isus n'a putut cunoaște om bun, care să nu fie milos și îndurător. Concepția Dumnezeului-Tată a bazato pe milă și îndurare. El a trăit și e viețuit, dând probe de cea mai înaltă milă și îndurare. Fiul pierdut, fiul rătăcit, unde putea afla mântuire decât la un Tată milos, îndurător și iertător. Fratele nu voia să-l ierte greșala, Tatăl însă îi impacă pe toți. Ca un fir roșu, așa trece prin întreaga operă de mântuire a lui Isus sentimentul de milă și virtutea suferinței. Nu este parabolă, nu este pildă unde să nu ne întâlnim cu sentimentul de milă și cu virtutea suferinței.

În măsură-ce omenimea alungă din suflet sentimentul de milă și virtutea suferinței îi devine o povară; astfel treptat omenimea să departă de religiunea lui Isus. Nu filozofia, nu recitarea pe din afară a testamentului Vechiu și Nou, nu asprimea Legii, nici postul nici zeciuiala plătită nu va mântui omenimea, ci singură: Iertarea, Mila și Indurarea, Răbdarea și Suferința, unul față de altul, va fi medicina, care va vindeca lumea bolnavă de azi și îi va da putere nouă de viață.

Ne apropiem de Sfintele Patimi a Mântuitorului nostru Isus Hristos. Patimile și Suferința lui, a format în sufletele creștinilor o întreagă religie. Ne-am închinat veacuri întregi Patimei, Suferinței și Crucii lui Hristos, cași unei mari virtuți, cași unei mari religii. Niciodată omenimea n'ar fi înțeles Invierea Adevărului, dacă Isus Adevărul n'ar fi pățimit și n'ar fi înviat.

Religiunea creștină de azi, sfâșiată ca niciodată de credințe profane și dispute pentru întâietate, iar adepții ei necunoscând sentimentul de milă, și povară grea fiindu-le suferința pentru adevăr, devine o elogie fără Duh, o literă moartă.

La Invierea Domnului sărbătorim, triumful tuturor învățăturilor, cari formează religia lui Isus.

Dintre credințele, cari mărturisese pe Isus Hristos, ca Dumnezeu și fiu al lui Dumnezeu, aceea va fi mai aproape de adevăr, care va da dovezi mai multe de iubire, milă și îndurare creștinească; iar dintre adepții acestei credințe, vor purta numele de adevărați creștini numai aceia cari să știu pe sine face exemplul de oameni milostivi, îndurători și răbdători.

Să învie religiunea milei, îndurării și a răbdării și să se risipească din sufletul omenimei de azi egoismul și materialismul dimpreună cu toate ispitele poftele și dorințele mamonice, sau mai pe scurt: „*Să se scoale Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui!*”.

Ioan Evușian, preot.

ÎNVIERE.

*Precum a noastre vieți trudite,
Se sbat în lacrimi și necaz,
Azi mii de inime cernite,
Privesc spre cruce, cu extaz.*

*Precum pe Golgota durerei,
Prin Dumnezeu, Tu ai'nvins,
Tot astfel ziua Invierei,
C'o forță sfântă ne-a cuprins.*

*Calvarul suferinței crude
Prin rugi ferbinți a strălucit,
Viață nouă — fără trude,
Iubirea Ta, ne-a dăruit.*

*Prin Sângele vărsat pe cruce,
Prin neuitată tragedie;
Vărsă—vom lacrim ce vom duce.
Către sublima—armonie.*

*Pe crucea mântuirii sfinte,
Plecă-vom ochii pocăiți;
Cu sfinte, tainice cuvinte,
Vărsă-vom lacrim. umiliți*

*Căci din durere a'nviat,
Puterea, ce-a părut că-i stinsă;
Triumful trainic s'a sculat,
Din stânca Ta cea neînvinsă.*

*Precum mormântu-ai sfărâmat,
Sculat prin sfânta'nviere,
Minunea Ta ne-a'ncununat,
Cu strălucita Ta putere.*

*Azi clopotele viu ne cheamă,
Cu pacea lor ne renoesc;
Veniți la Hrist, fără de teamă.
Căci Invierea ne-o vestesc.*

Laura Scriban, profesoară.

P A Ș T I L E.

Hristos a înviat, a înviat ca să învie neamul omenesc din stricăciune la viață.

Evlavioasele mironosițe desdedimineață au vestit ucenicilor învierea lui Hristos. Toți aleargă ca să vadă mormântul gol, să vadă că Hristos a înviat. Ca un fulgerul străbate vestea învierii, înveselind inimile ucenicilor lui Hristos, ia pe farisei cutremurându-i de frică. Arătarea lui Hristos îi face pe apostoli neînfricați, tari, bravi ostași ai creștinismului, cari răspândesc fără teamă, din convingere, învățăturile celei a înviat, asigurându-ne și pe noi, că moartea și-a pierdut ghimpele, și că noi prin moarte trecem din o viață pământească la alta cerească.

Clopotele cheamă în revărsatul zorilor pe credincioși la înviere. Bucuria învierii se simte pretutindenea: în coliba săracului, ca și în palatul bogatului, în inima plâpândă a fragedului copil, ca și în inima bătrânului gârbovit de ani.

La biserică se face tăcere. Sub boltă cerească, sub mărturia stelelor scipitoare, ce privesc la desfășurarea celei mai strălucite și înălțătoare sărbători, deodată glasul puternic a evanghelistului vestește învierea Mântuitorului. Ehoul puternic al glasului său se reflectează în inimile creștinilor de față, umplându-i cu un puternic fior de evlavie. Deodată văzduhul, văile și munții elocotesc de bubuitul pistoalelor și al treascurilor, al căror ecou se îngână cu resunetul cântării îngerești:

„Hristos a înviat din morți”
 „Cu cetele sfinte”
 „Cu moartea pre moarte călcând”
 „Lumina ducându-o”
 „Celor din morminte”.

Ah ce frumos e, când preotul cu crucea lovește ușa bisericii grăind: „deschideți boieri porțile voastre, că intră împăratul mării”. Ce înălțător e pentru omul cu inimă desfășurarea acestei tainice sărbători.

„Sărbătoarea Paștilor e mărișia măreșilor, pentru că ne ia de pe pământ spre a ne înălța în veșnicie, și pentru a ne face ca de pe acum să-i gustăm desfătările prin mijlocul credinței, speranței și dragostei”.

Paștile sunt sărbătoarea biruinței. Pe adevărul învierii lui Hristos s'a clădit cetatea nebiruită a bisericii creștine.

Impintenași și noi de sublimitatea evenimentului învierii, să ne ridicăm din nolanul patimilor la înălțimea gândirii și a simșirii creștine. Pe reînvierea noastră sufletească, isvorită din credința evanghelică să ne zidim o cetățue nebiruită: cultura națională.

În decursul acestor strălucite zile gândul meu se întoarce în trecutul omenirii. Și văd că cu cât o luptă mai înverșunată s'a ivit între oameni. Dragostea de-a-proapelui a scăzut tot mai mult: egoismul a crescut,

iar altruismul a scăzut. Omul a devenit tot mai mult ceea ce spune vorba homo homini lupus.

Și aceasta e urmarea tristului fapt, că omul în vârtejul cumplitelor valuri ale vieții s'a pierdut busola veche și sigură: credința „pentru aceea și naufragiul pare mai înfricoșat și izbânda mai puțin strălucită”.

Să ne aducem aminte în decursul acestor zile de ceea ce trebuie să fim ca creștini buni. Să ne veselim auzind cântând: „Ziua învierii să ne veselim -popoare”, să ne curățim simșirile, că vom vedea, „pe Hristos strălucind”, „unul pe altul să ne înbrățișăm; să zicem frați, și celor ce ne urăsc pe noi”.

Lista deputaților sinodali din eparhia Aradului.

A) Din cler:

1. Arad: Dr. Gheorghe Ciuhandu, asesor-referent cons. Arad.
2. Pecica: Traian Vățian, protopop Arad.
3. Chișineu: Dr. Dumitru Barbu, protopop Chișineu.
4. Curtici: Mihaiu Păcățian, asesor-referent cons. Arad.
5. Radna: Procopiu Givulescu, protopop Radna.
6. Șiria: Mihai Lucaș, protopop Șiria.
7. Cermeiu: Vacant.
8. Boroșineu: Ioan Georgia, protopop Ineu.
9. Buteni: Florian Roxin, protopop Buteni.
10. Sebiș: Simion Stana, asesor-cassar cons. Arad.
11. Hălmagiu: Cornel Lazar, protopop Hălmagiu.
12. Gurahonț: Constantin Lazar, preot Saturău.
13. Timișoara: Dr. Patrachie Țiacra, protopop Timișoara.
14. Vinga: Dr. Petru Ionescu, director la ministeriu București.
15. B.-Comloș: Dr. Stefan Cloroian, protopop B.-Comloș.
16. Balinț: Adam Groza, preot Coșteiul-mare.
17. Lipova: Fabriciu Manuilă, protopop Lipova.
18. Belinț: Gherasim Sârbu, protopop Belinț.
19. Toracul-m.: Gherasim Andru, preot Sarcia rom.
20. Birchis: Dr. Teodor Botiș, director la teologie Arad.

B) Mireni :

21. Arad: *Ioan Georgescu*, prefect Arad.
22. Arad: *Dr. Cornel Iancu*, avocat Arad.
23. Pecica: *Dr. Aurel Demian*, inspector sanitar Arad.
24. Pecica: *Dr. Iuliu Borneas*, avocat Arad.
25. Curtici: *Dr. Sever Ispravnic*, avocat Arad.
26. Curtici: *Dr. Justin Miron*, avocat Arad.
27. Chișineu: *Dr. Justin Marșeu*, avocat Arad.
28. Chișineu: *Dumitru Boar*, subrevizor Chișineu.
29. Șiria: *Axentie Secula*, proprietar Șiria.
30. Șiria: *Iuliu Groșorean*, învățător Galșa.
31. Radna: *Dr. Eugen Beleş*, notar-public Arad.
32. Radna: *Gheorghe Pleș*, învățător Barzava.
33. Ineu: *Dr. Teodor Burdan*, notar-public Ineu.
34. Ineu: *Pavel Dirlea*, deputat diet. Ineu.
35. Cermeiu: *Iosif Moldovan*, inspector școlar Arad.
36. Cermeiu: *Ioan Chera*, proprietar Arad.
37. Buteni: *Vasile Goldiș*, fost ministru Arad.
38. Buteni: *Dr. Aurel Grozda*, avocat Buteni.
39. Șebis: *Dr. Mihai Marcus*, director de bancă Arad.
40. Șebis: *Dr. Ioan Groza*, director la spitalul jud. Arad.
41. Hălmagiu: *Dr. Ioan Robu*, primar Arad.
42. Hălmagiu: *Traian Mager*, prof. Arad.
43. Gurahonț: *Dr. Eugen Costina*, avocat Arad.
44. Gurahonț: *Dr. Teodor Babuța*, medic Gurahonț.
45. Lipova: *Dr. Aurel Cioban*, avocat Lipova.
46. Lipova: *Dr. Iuliu Ionescu*, primpretor Lipova.
47. Belinț: *Lucian Gheorghevici*, primar Timișoara.
48. Belinț: *Iuliu Putici*, învățător Chizetău.
49. Balinț: *Dr. Gheorghe Ciupe*, subprefect Lugoj.
50. Balinț: *Dr. Ioan Jucu*, avocat Lugoj.
51. Timișoara: *Emanuil Ungurean*, avocat Timișoara.
52. Timișoara: *Dr. Aurel Cosma*, fost ministru Timișoara.
53. Vinga: *Dr. Iuliu Coste*, prefect Timișoara.

54. Vinga: *Dr. Paraschiv Licarețiu*, avocat Timișoara.

55. B.-Comloș: *Antoniou Ardelean*, primpretor S.-Nicolaul-mare.

56. B.-Comloș: *Ludovic Cioban*, revizor școlar S.-Nicolaul-mare.

57. Birchiș: *Antoniou Mocioni*, mare proprietar Bulciu.

58. Birchiș: *Petru Ionașiu*, director dominiial Bulciu.

Cuvântarea D-lui Dr. Ion Lupăș

rostită în camera deputaților la 17 Febr. 1925 în chestia patriarhiei.

(Continuare în Nr. 13.)

Di Popa Lisianu, în monografia istorică a cetății Siliștra, ne arată că timp de 40 de ani, un astfel de patriarh — Damianos — și-a avut reședința în cetatea Siliștrei, deci pe teritoriul patriei noastre, mai târziu se amintesc patriarhi bulgari la Ohrida și din timpul lui Ioan Asan la Târnova.

Acelaș fenomen, vedem că se petrece și la Sârbi a căror putere politică înfloarește în cursul veacului al XIV-lea, când țarul Stefan Dușan nepotul voevodul ardelean Ladislau Borza, înalță pe metropolitul Ioanichie din Ipec la rangul de patriarh. Tot astfel Rușii la sfârșitul secolului al XVI-lea, profitând de călătoria patriarhului Ieremia din Constantinopol în Rusia, ridică pe Iov mitropolitul Moscovei, la rangul de patriarh.

Toate aceste popoare din prajma noastră, au izbutit deci cu mai multă îndrăsneală, să înfăptuiască așa de timpuriu complectarea organizației lor ierarhice-bisericești.

Pentru ce noi am întârziat așa de mult, de ce tocmai poporul nostru și-a adus aminte așa de târziu de îndeplinirea unei datorii firești? Oare nu au știut să prețuiască după cuviință această cea mai înaltă demnitate ierarhică? Ori n'a avut încredere în destoinicia conducătorilor săi bisericești? Nici unul, nici altul din aceste motive socot că nu au determinat întârzierea pe care o constatăm. Poporul nostru nu a făcut până astăzi pasul acesta, determinat fiind de o parte de în-născuta modestie a sufletului său național, de alta de împrejurările neprielnice care l-au împiedecat să-și complecteze organizația sa politică. Situația în care sa găsit veacuri de-a rândul nu i-a îngăduit a se gândi la titluri mai multe și mai pompoasă decât acelea, acărora povară știa că e în stare s'o poarte cu vrednicie în împrejurările grele ale traiului său zbuclumat.

Condițiunile bisericești însă pentru înființarea patriarhiei române mi-se pare că erau date prin stră-vechia organizare unitară a bisericii noastre. Ele ies

la iveală în cursul veacului al XVI-lea, după cum arată prefața unei cărți tipărite la Brașov, în 1581 „Evanghelia cu învățătură”. În această prefață editorul cărții, judele brașovean „Hrăjilă Lucaci”, dându-și seamă că neamul românesc are două categorii de mitropoliți, unul în sudul Carpaților care era „Exarh al plaiurilor”, și altul în nord, care era oarecum sufragane al celui dintâlu, ajunge în oarecare perplexitate, când vrea să arate care este raportul lor ierarhic. Negăsind termenii potriviți, pe cel din sudul Carpaților îl numește „arhimitropolitul Serafim dela Târgoviște”, iar celuilalt îi zice: „marele mitropolit, luminatul Ghenadie al Ardealului și al Orăziei”.

Titulatura aceasta neobicinuită de „arhimitropolit”, firește că nu putea să însemne în împrejurările istorice de atunci, alt ceva decât o adevărată demnitate de erarh patriarhal.

Probabil la sfârșitul secolului al XVI-lea, când unitatea națională-politică a fost înfăptuită măcar în mod trecător, prin sabia vitează alui Mihai Viteazul, dacă acest Domn al tuturor românilor ar fi avut norocul să poată consolida cealaltă s'a. n'ar fi lipsit să aducă la îndeplinire înființarea unei patriarhii românești. Știm din hotărârile sinodului care s'a ținut la Iași în zilele lui, că avea tendința hotărâtă de a înlătura din scaunele de conducere ale bisericii elementele străine, dupăcum acelaș lucru iese la iveală în mod foarte lămurit din programul politic al partidului național de sub conducerea lui Matei Basarab. Acest partid își formula pe la 1630 în privința aceasta următorul postulat: „să nu fie voinic patriarhul din Constantinopol să trimeată în țara noastră nici mitropolit, nici episcopi, nici egumeni, ci acela pe care îl va alege sfatul și țara, acela să pstorească, iar patriarhul să-i dea numai binecuvântarea, dupăcum a fost din veac”. Iată deci exprimarea așa de hotărâtă a dreptului de autonomie bisericească proprie! Tendința aceasta de independență națională-bisericească se poate urmări din veac în veac, accentuându-se tot mai puternic. Dar, veți întreba, pentru ce nu s'a procedat la desăvârșirea unității și libertății naționale-bisericești măcar la 1859 după Unirea Principatelor? Bărbații conducători de atunci ai Principatelor Unite își dădeau seama că nu săvârșesc un act definitiv, că ei pun numai piatra cea din capul unghiului pentru clădirea, care avea să se înalțe în zilele noastre și să se desăvârșească în forma unității naționale politice, (aplauze generale). De aceea legea sinodală din 1872 ne face impresiunea, că este alcătuită ca ceva foarte provizor. De aceea vedem că lipsește din legea pomenită tendința de a încheia deplin organismul național-bisericesc. Se mulțumește legea numai cu dispozițiunea, prin care mitropolitul Ungro-Vlahiei devine „primat” un fel de „primus inter pares” între ceilalți episcopi și îi dă dreptul de a fi președintele Sf. Sinod, însă o jurisdicțiune asupra celeilalte mitro-

polii nu i-se putea da. Aceasta o vedem dintr'un regulament al an. 1873, în care se spune că raporturile dintre aceste două mitropoli, a Munteniei și a Moldovei rămân cu desăvârșire neatînse cum a fost „ab antiquo” — rămân mitropoli coordonate și neatâr-narea uneia de cealaltă se afirmă în măsură așa de mare, încât amândoi mitropoliți sunt îndatorați prin acel regulament, că dacă ar voi să călătorească unul în eparhia celuilalt, să-i ceară prealabil învoirea și binecuvântarea. Este adevărat că tomosul patriarhal din 1885, despre care a făcut și d. raportor amintire în expunerea sa, încuviințând autochefalia bisericii ortodoxe-române spune că orice dispozițiune ar lua conducătorii bisericii în privința organizării administrative și în privința demnităților ecleslastice este bună luată, fiindcă aceste măsuri trebuie să se acomodeze totdeauna cu situațiunea politică a țărilor. În privința aceasta tomosul nu face decât să rdea în alte cuvint, dispozițiunea canonului 17 dela sinodul ecumenic din Calcedon (451) care spune, că de câteori se va înoi o cetate prin voia împăratului „ordinea bisericească trebuie să se acomodeze ordinii civile și politice”. Este evident, că Bucureștii erau și atunci, după unirea din 1859 o cetate întru câtva înnoită, nu mai era cetatea dinainte de această dată importantă în istoria neamului nostru, dupăcum capitala României de astăzi nu mai este sau n'ar trebui să mai fie cetatea dela 1910. Va să zică înnoirea capitalei, transformarea Țării Românești, în ce privește situația ei politică, a justificat deplin procedarea corporațiilor de conducere bisericească, să nu mai întârzie cu măsurile privitoare la desăvârșirea organizațiunii ierarhice. În acelaș tomos se spune că biserica românească va avea dreptul ei firesc a se conduce de sine, ținând seamă numai de tradițiunea continuă și neîntreruptă a bisericii ortodoxe.

În temelul acestor dispozițiuni legale și canonice; în virtutea împrejurărilor fundamentale schimbate ale zilelor noastre era deci firesc ca, îndată ce s'au întâlnit la sfat, conducătorii noștri bisericești din cele 4 provincii mitropolitane, să procedeze la lucrările pregătitoare pentru unificarea constituțională și administrativă a organizațiunii noastre bisericești. Căci în privința credinții și a practicelor religioase am fost de veacuri uniți.

Inițiativa — fie-mi permis să o spun — a pornit dintr'un congres preotesc ținut la Sibiu în primăvara anului 1919. A fost continuată cu asiduitate în conferințele întrunite în vara aceluiași an la Sibiu. A fost apoi complectată prin așa numita „constituantă bisericească”, convocată aici la București, spre a trimite din sânul său 15 delegați: 3 în numele mitropoliei din Muntenia, 3 în numele mitropoliei moldovene, 3 în numele mitropoliei ardeleni, 3 în numele mitropoliei bucovinene și 3 în numele celei basarabene, ca să pregătească proiectul de lege necesare pentru această unificare. (Va urma.)

Cercul Leucușești la Lăpușnic.

Duminecă în 29 Martie a. c. poporul drept credincios din comuna Lăpușnic (Desp. Belint) a avut onorul să ia parte la o serbare mare și frumoasă.

Lăpușnicul este de 16 km. depărtare de la gară. Este situat între dealuri, frumoase, fără păduri, pe o vale roditoare.

Am sosit în comună la 10 oare, când începuse o ploaie bună să se verse peste holdele verzi cu grâu. Credincioșii priveau ca la un dar ceresc, fiindcă nu plonase de mult timp. — Apropiiindu-ne de sf. biserică, care este situată pe un deluț frumos, în mijlocul comunei, vedeam cum grăbiau credincioșii să asiste la sf. slujbă.

Părintele I. Jurca, parohul local, funghiază și ca învățător și a spus parohienilor săi, mai de nainte vreme, că se va ținea adunarea cercului cultural tot deodată în comuna lor. Astfel au grăbit în haine de sărbătoare cu mic cu mare la bis. ca la sf. paști. —

Utrănia s'a sfârșit îndată și ne-am îmbrăcat de liturgie slujind în sobor, următorii preoți: pâr. Pavel Văcărescu din Ohaba lungă, pâr. Nic. Burdea din Cutina și subscrisul.

Răspunsurile la lit. le-a dat corul bărbătesc, condus de pâr. Jurca. Acest cor de-și tânăr înființat, abia de vre-o câteva luni, a cântat așa de precis și corect încât a cucerit inimile credincioșilor.

La priceasnă a predicat foarte bine, pâr. Burdea, despre rugăciune și despre puterea ei.

La liturgie au participat toți învățătorii ai cerc. cult. Poporului i s'a spus, că după masă la 2 oare se va ține ședința pentru popor.

După liturgie, celor bolnavi li s'a făcut diferite slujbi, grațuit și ce au dat benevol, acele sume s'au predat episcopului bis.

Noi preoții apoi am mers în casa ospitală a pâr. local, unde am ținut conferință intimă, discutând asupra diferitelor chestiuni, de ordin moral. rel. cultural și material.

Terminând cu conf. intimă, am luat parte în școală la prelegerea practică a inv.

După masă la oarele 2, s'a început ședința poporală, Școala era arhi plină de popor.

Cuvântul de deschidere îl rostește subscrisul zicând poporului n'am venit să vă aducem aur și argint, nici să vă cerem, ci am venit să vă aducem o rază de lumină, am venit să vă aducem cunoștințe și învățături nouă. Li s'a arătat însemnătatea școlii și i-am invitat să-și dea copiii la școală, căci numai prin școală pot deveni cetățeni buni și de folos patriei noastre iubite.

Dna inv. Rista, soția pâr. Rista din Ohaba Sârbească, a ținut o vorbire frumoasă, despre cultivarea pomilor, cnlegerea poamelor, îngrijirea lor etc.

Di inv. Zugravu din Spata a cettit un discurs însemnătatea școlii pentru adulți.

Subscrisul am ținut un discurs, despre introducerea limbei române în biserica noastră, cum adevărat am învățat să ne rugăm lui D-zeu românește. Poporul a ascultat cu atențiune.

Pâr. local Jurca, ca învățător a cântat cu corul bărbătesc mai multe cântări naționale, iar cu băieții de școală a delectat publicul cu diferite cântări naționale, declamând poezii frumoase și la urmă un monolog comic.

Ne putem închipui, cât a trebuit să muncească pâr. Jurca, până când a învățat atâtea cântări, mai ales, că 7 ani această comună a fost fără preot și fără învățător. Nu e lucru chiar ușor să înființezi 2 coruri. —

Toată lauda o merită deci părintele Jurca pentru meritele acestea vizibile.

De încheiere a vorbit învățătorul-director M. Popa, din Bethausen, preș. cerc. cultural, mulțumind prin cuvinte alese Dlor preoți, pentru că au aranjat cerc. rel. cu inv. împreună, adevărat n'eam ajutat reciproc, la această serbare frumoasă. Promite că și pe viitor vor lucra împreună cu noi.

Mulțamește pâr. Jurca, pentru oboseala depusă, pentru reușita acestel serbări.

Mulțamește în fine poporului pentru participare în număr așa de frumos. — Apoi declară ședința de închisă.

Ioan Trifu, paroh ort. în Leucușești.

INFORMAȚIUNI.

Hristos a înviat! Tuturor colaboratorilor și cettitorilor noștri le dorim: Sărbători fericite întru mulți ani!

Expoziție de pictură. În 16 Aprilie a. c. se va deschide în „Palatul Cultural” din Arad, *expoziția de pictură* în olei, acvarele și artă grafică, a destoinicului prof. și pictor: *Teodor Dumbrăveanu*, dela inst. șcl. norm. ort. rom. din Arad.

Peisagele, portretele executate după metoda picturii moderne și frumos încadrate, se pot vedea zilnic în „Palatul Cultural” dela 16—28 Aprilie a. c. orelle 10—1 și 3—7.

lată ocaziunea de a ne înpodobi locuințele cu obiecte de valoare artistică.

Recomandăm publicului românesc și special domnilor deputați sinodali, cari vor veni la Arad, să'l sprijinească.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericesti, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și bisericel* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

BIBLIOGRAFIE.

In atențiunea luminătorilor satelor noastre.

Un mănunchiu de idealisti purtători de condeiu din T-Severin, între cari și profesori de-al liceului și al școlii normale, editează, sub direcția dlui M. Gușița, revista *Datina*, cu un fond curat românesc și cu admirabile desemnuri de ale dlui prof. G. Simionescu. Această revistă, bine primită de suflarea românească și cu elogii întâmpinat de presă, mai ales de surorile ei înțelegătoare, a intrat cu Ianuarie în al III-lea an de existență. Cu grele jertfe materiale scopul fiind dat în însăș numele ei, revista a mai editat și un calendar de părete, deosebit de draguț.

Mal mult. Cu 1-a Ianuarie a. c., aceiași tineri de inimă au început publicarea unei reviste *pentru popor: Datina Românească*, în care svăcnește cel mai viguros suflu românesc și dorința caldă de a ne consolida și a ne înălța, ca popor, chiar pe această temelie curată și trainică. No. 1-2 are următorul Conținut: *Datina* (poezie) de G. Vania, — Din istoria neamului: Decebal de M. Gușița, — Din pildele Mântuitorului: Sămănătorul de S. Mehedinți, — I a cetit în zodie (poveste) de A. Bolcu din Brad (jud. Hunedoara), — Răvașe doftoricești: Păstrarea sănătății de Dr. A. Iliescu, — Legile țării: Persoane de A. Gorovei, — Din nevoile unui plugar cuminte: Ingrijirea porumbului de D. I. Andronescu, — Ce să cetim de I. Cetină și Desemnuri de G. Simionescu. — Va să zică, un cuprins bine rotunzit, cu adevărat enciclopedic, de tot ceceae trebuie să preocupe, trupește și sufletește, pe fiecare Român, în interesul său propriu și al poporului din care face parte integrantă. Mai remarcăm stilul ușor și cald, limba curată și desvoitarea cât se poate de metodică a singuraticelor probleme, așa cum se cade unor educatori ai masselor, — pentru a încheia cu o prea rară constatare în zilele noastre: Prețul numărului dublu (32 pagini) e de-abia 2 Lei. Gândul, curat, e singurul criteriu, care călăuzește — în opera ce-au început pe idealistii purtători de condeiu din T-Severin.

Constatănd acestea, ne ținem de-o datorie de a recomanda ca Români — luminătorilor satelor noastre ambele reviste, îndeosebi însă „*Datina Românească*”, care nu trebuie să lipsească dela nici o Casă Națională, dela nici un Cerc de lectură, dela nici o societate culturală, cum nu poate lipsi din nici o casă de țaran luminat, alături de alte reviste și publicații populare consacrate.

Adresa: „*Datina Românească*” Turnu-Severin.

S. E.

Prof. Horia Teculescu: Scriitorii ca luptători pentru unirea neamului. (Biblioteca Sămănătorul Arad, No. 64. Prețul 5 Lei).

Tânărul profesor Horia Teculescu, dela liceul „Mihai Viteazul” din Alba Iulia, publică în acest volum un interesant studiu despre contribuțiile scriitorilor noștri la unirea neamului.

D-sa studiază sub acest raport scrisul românesc începând cu cronicarii și terminând cu cei mai valoroși reprezentanți ai scrisului nostru de astăzi.

În zilele noastre când politicienii strigă că meritul întreg al desrobirii noastre le revine lor și nu-

mai lor, volumul d-lui Horia Teculescu e cât se poate de binevenit.

Il recomandăm, cu toată căldura, cetitorilor noștri.

Volumul se poate comanda dela *Librăria Diecezană, Arad.*

M. Eminescu: Poezii. (Biblioteca Sămănătorul Arad, Nr. 23—25.) În anii de războiu și'n cei urmași acestora, operele autorilor noștri clasici au dispărut aproape cu desăvârșire din vitrinele și din magazinele librărilor din țară. Românii din teritoriile alipite pe cari vitregia stăpânirilor străine i-au ținut departe de cultura și literatura românească, căutau zadarnic la librării operele cari înseamnă până azi piscurile scrisului nostru. Aceste împrejurări au îndemnat Biblioteca Sămănătorul din Arad, să publice într'o ediție ieftină și la îndemâna tuturor, poeziile lui Eminescu. O nouă ediție apărută zilele acestea este cea mai complectă între cele apărute până în prezent.

Se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.* Prețul Lei 20.

Teodor Murășanu: Cioburi de oglindă. „Biblioteca Sămănătorul” Arad, No. 62—63.

Tânărul scriitor ardelean Teodor Murășanu pe care îl întâlnim des în paginile revistelor „*Țara-Noastră*” și „*Consânziana*” din Cluj, și-a adunat în acest volum o samă dintre bucățile sale în proză. Sunt între ele scene bine prinse din viața satelor noastre. În multe pagini găsim puvelști mișcătoare de viață ardeleană din timpul războiului, care ne-a adus desrobirea.

Scris limpede și fără pretenții, volumul „*Cioburi de oglindă*” se poate comanda dela librăria diecezană din Arad.

Prețul Lei 10.

Antologia scriitorilor români, Volumul I. În „*Biblioteca Sămănătorul*” din Arad a apărut sub Nr. 27—28 o frumoasă antologie a scriitorilor români dela 1821 încoace.

Antologia e alcătuită de cunoscutul publicist *Ion Clopoșel* și cuprinde bucăți alese din scrierile lui: George Lazăr, George Asachi, Eliade Rădulescu, Barbu Paris Mumuleanu, Al. Hrisoverghi, D. Petrino, Al. Depărășeanu, N. Nicolescu, C. Stamati, V. Cârlova, A. Cantemir, D. Țichindeal, Alex. Donici, Gr. Alexandrescu, Anton Pan, D. Bolintineanu, Al. Sihleanu, G. Barișiu, Andrei Șaguna și Timoteiu Cipariu.

Prețul 15 Lei și se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.*

Antologia scriitorilor români, Volumul II. În „*Biblioteca Sămănătorul*” din Arad a apărut sub Nr. 29—30 o frumoasă antologie a scriitorilor români dela 1821 încoace.

Antologia e alcătuită de cunoscutul publicist *Ion Clopoșel* și cuprinde bucăți alese din scrierile lui: M. Cogălniceanu, V. Alecsandri, N. Bălcescu, Ion Ghică, Al. Odobescu, Const. Negruzzi, Gh. Panu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, C. A. Rosetti și Cesar Boliac.

Prețul 15 Lei și se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.*

În editura Librăriei Diecezane din Arad a apărut „Peste Golgota — la Înalt”, predici de preotul *Gheorghe Maior*, profesor de religie și duhovnic în școala normală „A. Șaguna” din Sibiu. Volumul de 84 pagini, cuprinde 15 predici, elegant și compact imprimate. Este o constatare îmbucurătoare — că în lumea haotică de criză religioasă, prin care trece toată lumea nu numai poporul nostru, unii dintre preoțimea noastră cunoscându-și chemarea și datorințele, lucrează cu sârguința pentru evanghelizarea creștinilor noștri. Un astfel de lucrător este părintele Gh. Maior, duhovnicul școlii normale „A. Șaguna” din Sibiu. Apariția predicilor sale trebuie salutate cu bucurie. În acest volum sunt tratate destul de bine mai multe chestiuni, ce intră în cadrul sufletesc al poporului nostru. Materia este expusă lămurit și într-o limbă cursivă. Toate chestiunile sunt documentate cu citate din Sf. Scriptură, din Sfinții Părinți, filozofi și diferiți moralști. De aici se vede că autorul a muncit mult ca să poată alcătui lucrarea de față. O recomandăm preoțimei cu toată căldura.

Se poate comandă dela *Librăria Diezanană* din Arad. Prețul Lei 20, plus Lei 2.15 pentru francatură.

CONCURSE.

Pentru deplinirea parohiei vacante din *Talpoș*, se escrie *din nou* concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele venite:

1. Usufructul sesiei parohiale, cu dreptul de pășune.

2. Casa parohială cu intravilan întreg și cu supra edificat.

3. Stolele legale.

4. Intregirea salariului dela stat, pentru care parohia nu ia nici o răspundere.

Parohia este de cl. I, dar se admit și recurenți de cl. II-a.

Alesul va avea să solvească dările publice după beneficiul său, fiind îndatorat a catechiza elevii ort. rom. dela școalele primare, fără nici o renumerațiune din partea parohiei.

Reflectanții își vor înainta recursese, ajustate cu documentele necesare, adresate comitetului parohial din *Talpoș*, la Oficiul ppsc ort. rom. în Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta în cutare Duminecă în sf. biserică, pe lângă observarea strictă a dispozițiilor Regulamentului pentru parohii, — spre ași arăta desteritatea în oratorie și tipic, precum și în cele rituale.

Reflectanții din alte dieceze, deodată cu cererea de a li-se da voce, de a se prezenta în parohie, vor trebui se prezinte și permisiunea Ven. Consistor diecezan, că au voie să recurgă la această parohie.

Din ședința ținută în *Talpoș*, la 14 Martie 1925

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. protopb.

—□—

3—3

Pentru deplinirea parohiei *Aldești*, — devenită vacantă prin reposesarea preotului *Leontin Beltechi*, — se escrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Usufructul unui intravilan și locuință în școala confesională.

2. Usufructul sesiei parohiale, cu drept de pășunat.

3. Stolele legale.

4. Birul, constător a) din 30 l. cucuruz sfărâmat dela parohienii cu 8 jugh. și mai mult pământ extravilan; b) din 15 l. cucuruz dela parohienii cu 4—5 jugh. pământ extravilan; c) din 7½ l. cucuruz dela parohienii cari au mai puțin de 4 jugh. cat. pământ extravilan; d) jelerii, cari și după esecutarea reformei agrare, vor rămâne fără pământ extravilan, sunt scutiți de bir.

5. Intregirea salariului din vistieria statului, pentru care însă parohia nu ia răspundere.

Văduvei preotesă îi compete jumătate din venitul parohiei, până la 12 Februar 1926.

Parohia este de cl. II., dar reprezentându-se eventual recurenți de această clasă, vor fi admiși și recurenți de cl. III.

Alesul va solvi dările publice după beneficiul său și va fi îndatorat a catechiza elevii ort. rom. dela școala primară, fără vre-o remunerațiune dela parohie.

Reflectanții și vor nainta recursese, — ajustate cu documentele necesare și adresate comit. par. din *Aldești*, — la oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta în careva Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică, — pe lângă observarea dispozițiilor Reg. pentru parohii, — pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și în cele rituale.

Din ședința comitetului par. din *Aldești*, ținută la 16 Februar 1925.

Mihai Cosma m. p.

adm. par. președinte.

Ilarie Verșigan m. p.

notar.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, m. p. protopresbiter.

2—3

Dr. MIRON HERETIU

fost asistent la clinica Dermato-Venerică din Cluj.

Specialist în boale de piele, genito-urinare și venerico-sifilitice. Microscopie, ultramicroscopie, analiza sângelui și a lichidului cefalo-rachidian. Electroterapie. Operațiuni de specialitate.

— URETROSCOPIE —

Consult: 2—4. d. m. ARAD, Bulev. Regina Maria No. 9. (Palatul Neuman). 2—5

Redactor responsabil: SIMION STANA asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.